

การพัฒนาประสิทธิภาพการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่
ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา
Efficiency Improvement in the Formulation and Coordination of Area
Development Plans in Phukamyao District, Phayao Province

วรรณภา สารงาม

Wannapa Sangam

คณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

School of Political and Social Science, University of Phayao

E-mail: wannapa.2641@gmail.com

Corresponding E-mail: numtip.sm@up.ac.th*

This article is presented in the 20th National Conference on Public Administration of
Public Administration Association of Thailand at Srinakharinwirot University, March 13, 2025

Received: March 13, 2025; Revised: April 14, 2025; Accepted: May 14, 2025

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงานในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา 2) วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรค และ 3) เสนอแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 คน ร่วมกับข้อมูลแผนพัฒนาอำเภอ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) กฎหมายและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยาเปรียบเทียบกับระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล พ.ศ. 2562 ไม่เป็นไปตามที่ระเบียบฯ กำหนด ในประเด็นด้านข้อมูล และระยะเวลาในการจัดทำและประสานแผน 2) ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านระเบียบ กฎหมาย และข้อจำกัดระยะเวลาในการจัดทำและประสานแผน ด้านขั้นตอนในการจัดทำแผนและประสานแผน และด้านข้อมูลไม่ครบถ้วนและไม่เป็นปัจจุบัน 3) แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพ ได้แก่ ด้านบุคลากรควรชี้แจงทำความเข้าใจบุคลากรผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายและพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการให้ครอบคลุม ด้านการประสานข้อมูล ควรมีการสื่อสารและบูรณาการข้อมูลร่วมกัน ด้านขั้นตอนการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ ควรมีการบูรณาการจัดทำและประสานแผนร่วมกัน และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ด้านระเบียบ กฎหมาย และข้อจำกัดระยะเวลาในการจัดทำและประสานแผน ควรมีการปรับปรุงกฎเกณฑ์การจัดทำ

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้ำทิพย์ เสมอเชื้อ อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการวิจัย คณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

* Assistant Professor Numtip Smerchuar, Ph.D. Advisor at School of Political and Social Science, University of Phayao

แผนพัฒนาให้สอดคล้องกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการปรับปรุงระเบียบ กฎเกณฑ์ อย่างสม่ำเสมอ นำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดทำแผนและมีการติดตามและตรวจสอบการจัดทำแผนและการนำไปปฏิบัติ
คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ; สภาพการดำเนินงาน; การจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่

Abstract

The objectives of this study were 1) to study the operational conditions in the preparation and coordination of the area development plan of Phu Kam Yao District, Phayao Province, 2) to analyze the problems and obstacles, and 3) to propose guidelines to improve the efficiency of preparing and coordinating area development plans. It is qualitative research with data collected from semi-structured interviews from eight key informants together with the information of the 5-year district development plan (2023-2027), laws and related research.

The findings indicated that 1) the operating conditions in the preparation and coordination of the area development plan of Phu Kam Yao District, Phayao Province is not in accordance with the regulations in terms of information and time for the preparation and coordination of plans, 2) The identified problems and obstacles were: personnel issues, legal and time constraints, procedural challenges in plan formulation and coordination, and data issues. and 3) the guidelines for improving efficiency were: there should be clarification and understanding among all relevant personnel and appointing an integrated district management committee to cover the area should be taken into consideration. In terms of the process of preparing and coordinating the area development plan, there should be an integration in the preparation and coordination of the plan and there should be encouragement to support the public to participate in the preparation and coordination of the area development plan. In terms of regulations, laws, and time constraints for the preparation and coordination of plans, the planning calendar should be adjusted to align with relevant agencies. Regulations and rules should be regularly updated Technology should be utilized in the planning process, and mechanisms should be implemented to monitor and evaluate both the preparation of plans and their implementation.

Keywords: Efficiency; Operating Conditions;

Preparation and coordination of area development plans

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 65 กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว และยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐข้อ 4.2 กำหนดให้ภาครัฐบริหารงานแบบบูรณาการโดยมียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายและเชื่อมโยงการพัฒนาในทุกระดับ ทุกประเด็น ทุกภารกิจทุกพื้นที่ ประกอบกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. 2560

กำหนดให้มียุทธศาสตร์การพัฒนาภาคเป็นแผนกำหนดทิศทางการพัฒนาในภาพรวมของพื้นที่ และเป็นเครื่องมือบูรณาการแผนของส่วนราชการ เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติผ่านกลไกการจัดทำแผนพัฒนาภูมิภาคและแผนพัฒนาจังหวัด โดยใช้กระบวนการประชาคมแบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน หรือการจัดเวทีระดมความคิดเห็นของประชาชน เพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจากประชาชนในพื้นที่มาวิเคราะห์รวบรวมและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการผ่านกลไกการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนพัฒนาอำเภอ ให้มีความเชื่อมโยงสอดคล้องกันในทุกระดับเป็นแผนเดียวกัน (One Plan) และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด [1]

อำเภอภูพานยาว ถือเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาค มีหน้าที่ในการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาอำเภอ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล พ.ศ. 2562 กำหนดให้อำเภอโดยกลไกของคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ ทำหน้าที่รวบรวมและบูรณาการแผนงานต่าง ๆ ให้มีลักษณะเป็นแผนเดียว ตอบสนองความต้องการประชาชน ลดปัญหาความซ้ำซ้อน และขับเคลื่อนการพัฒนาที่เชื่อมโยงกับนโยบายรัฐบาล ยุทธศาสตร์ระดับชาติและจังหวัด อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติพบว่า การจัดทำและประสานแผนพัฒนาอำเภอยังขาดการบูรณาการข้อมูล ทำให้แผนงานขาดความเชื่อมโยงและไม่สอดคล้องในทิศทางเดียวกัน ส่งผลให้แผนพัฒนาในระดับพื้นที่อำเภอขาดประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยซึ่งมีบทบาทเป็นปลัดอำเภอและเลขานุการคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ จึงสนใจศึกษาสภาพการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว เพื่อวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และหาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา
2. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของ อำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำแนวความคิดเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำแผนของจรัส อติวิทยากรณ์ [2] แนวคิดเรื่อง One Plan [3] แนวทางการจัดทำแผนและประสานแผนการพัฒนาระดับพื้นที่ในคู่มือทางการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการจังหวัดและสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย [1] และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย การจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล พ.ศ. 2562 [4] โดยมีรายละเอียด ดังนี้

แนวความคิดเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำแผนของจรัส อติวิทยากรณ์

แนวความคิดเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำแผนของจรัส อติวิทยากรณ์ อธิบายกระบวนการวางแผน มีขั้นตอน 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. **ขั้นวางแผน (formulation of Plan)** ประกอบด้วย 1.1 การเตรียมแผน คือ ขั้นตอนการหาข้อมูล ข่าวสาร ข้อมูลตัวเลข หรือสถิติต่าง ๆ ที่จำเป็น เพื่อรวบรวมข้อมูลที่จำเป็น รวมถึงทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อใช้ในการจัดทำแผนงาน การวิเคราะห์ความต้องการและความจำเป็นในการจัดทำแผน การวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหา เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการจัดทำแผนตามขั้นตอนต่อไป 1.2 การกำหนดแผน คือ ขั้นตอนการลงมือปฏิบัติจริงในการร่างและเขียนแผนงานตามที่ตัวเองหรือหน่วยงานต้องการ ประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์แผนงาน รายละเอียดของแผนซึ่งสาระสำคัญเกี่ยวข้องกับความเป็น หรือความต้องการที่จะมีแผน ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้แผนตามกำหนด วิธีที่จะใช้ในการปฏิบัติตามแผน กำลังคน งบประมาณ และระยะเวลาที่จะต้องใช้ในการดำเนินการตามแผน การกำหนดตัวผู้รับผิดชอบ รวมทั้งประเมินผลเพื่อปรับปรุงแผนงานให้มีความสมบูรณ์ชัดเจน และ 1.3 การขออนุมัติ
2. **ขั้นปฏิบัติตามแผน (Implementation of plan)**
3. **ขั้นประเมินผลงาน (Evaluation of Plan)**

แนวคิดเรื่อง One Plan

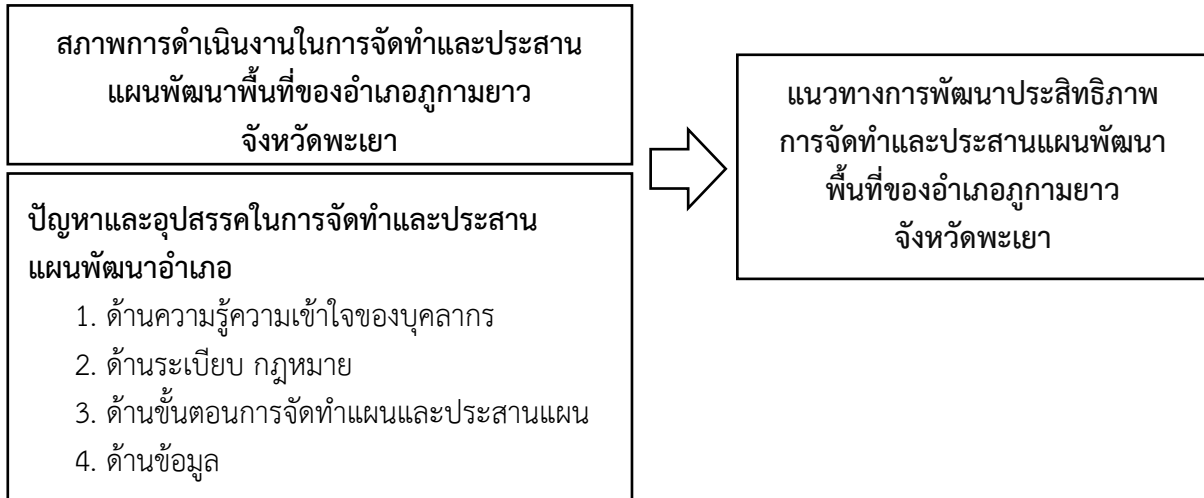
แนวคิดเกี่ยวกับ One Plan ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา อธิบายแนวคิด One Plan คือ การบูรณาการแผนงานจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีจุดมุ่งหมายคือเพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างมีเอกภาพ ลดความซ้ำซ้อนของโครงการและใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ แนวทางการจัดทำ One Plan เน้นการสร้างกลไกร่วมระดับพื้นที่ เช่น จังหวัด/อำเภอ โดยมีคณะกรรมการหรือคณะทำงานที่มีตัวแทนจากทุกภาคส่วนเข้าร่วมและให้ความสำคัญกับข้อมูลกลาง (Big Data) ที่เป็นระบบเดียวกัน เพื่อนำมาใช้ประกอบการวางแผนเชิงพื้นที่ One Plan ควรรวมแผนจากหลายหน่วยงาน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาสังคม ให้เป็นแผนเดียวภายใต้เป้าหมายร่วมกัน

แนวทางการจัดทำแผนและประสานแผนการพัฒนาระดับพื้นที่

สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการจังหวัด และสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ได้อธิบายขั้นตอนการจัดทำแผนและประสานแผนการพัฒนาระดับพื้นที่ในคู่มือทางการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (ก.บ.อ.)
- ขั้นตอนที่ 2 ทบทวนการจัดทำกรอบทิศทางการพัฒนาพื้นที่และยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอ
- ขั้นตอนที่ 3 การประสานและรวบรวมข้อมูลจากปัญหาและความต้องการของประชาชน จัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านในเดือน ม.ค.-ก.พ. รวบรวมข้อมูลจากแผนพัฒนาหมู่บ้านและข้อมูลที่เป็นจัดทำแผนพัฒนาตำบลในเดือน มี.ค.-เม.ย. และ ก.บ.อ. จัดทำและประสานแผนพัฒนาอำเภอโดยนำข้อมูลจากแผนพัฒนาตำบลและแผนพัฒนาท้องถิ่นจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ ในเดือน ม.ค.-พ.ค. เพื่อนำส่งแผนพัฒนาอำเภอบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัดต่อไป
- ขั้นตอนที่ 4 จัดประชุมคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (กบอ.) เพื่อพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาอำเภอและปรับปรุงแผนพัฒนาอำเภอให้สมบูรณ์
- ขั้นตอนที่ 5 เสนอผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาเห็นชอบแผนพัฒนาอำเภอ
- ขั้นตอนที่ 6 ประกาศใช้แผนพัฒนาอำเภอและจัดส่งแผนพัฒนาอำเภอ

จากการทบทวนวรรณกรรมและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำมากำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาประสิทธิภาพการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ คณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (กบอ.) อำเภอภูพานยาว ที่แต่งตั้งตามคำสั่งของอำเภอภูพานยาว มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาอำเภอภูพานยาว โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย ภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ ท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถ เกี่ยวกับการพัฒนาระดับอำเภอด้านการศึกษาหรือมีประสบการณ์ในการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ ซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาและประสานแผนพัฒนาอำเภอ จำนวน 8 คน ร่วมกับข้อมูลแผนพัฒนาอำเภอ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) กฎหมายและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) และจัดเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 2 ส่วน คือ ข้อมูลที่รวบรวมจากเอกสาร ระเบียบ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ร่วมกับแนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่ออธิบายหาคำตอบให้กับการศึกษาและนำเสนอข้อมูลในรูปแบบเชิงพรรณนา (Descriptive)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาประสิทธิภาพการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากการศึกษาข้อมูลแผนพัฒนาอำเภอ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) กฎหมายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และนำข้อมูลมาสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา มีดังนี้

1.1 ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา โดยศึกษาจากข้อมูลแผนพัฒนาอำเภอ 5 ปี (พ.ศ. 2566 -2570) พบว่า คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (ก.บ.อ) ของอำเภอภูพานยาว ไม่มีการปรับปรุงคำสั่งให้เป็นปัจจุบัน และข้อมูลพื้นฐาน รวมถึงข้อมูลอื่น ๆ ที่รวบรวมในแผนพัฒนาอำเภอ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2567) ไม่มีการปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัย และข้อมูลไม่ครบถ้วน

1.2 ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 คน พบว่า สภาพการดำเนินงานในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา ประกอบด้วย 1) ขั้นตอนการเตรียมการ ได้แก่ การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (กบอ.) และการประสานรวบรวมข้อมูลปัญหาความต้องการ 2) ขั้นตอนการจัดทำและประสานแผนพัฒนาอำเภอ ได้แก่ การทบทวนการจัดทำกรอบทิศทางพัฒนา และการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอ การจัดประชุมคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (กบอ.) พิจารณาแผนพัฒนาอำเภอ และการบูรณาการงบประมาณ

2. ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา มีดังนี้

2.1 ด้านบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการจัดทำและประสานแผน และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีอัตรากำลังบุคลากรที่ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และการแต่งตั้งบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการจัดทำและประสานแผนไม่ครอบคลุมหน่วยงานหรือภาคส่วนที่ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำและประสานแผน

2.2 ด้านระเบียบ กฎหมาย และข้อจำกัดระยะเวลา ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่มีการกำหนดขั้นตอนที่ซับซ้อน ยุ่งยากในทางปฏิบัติ และมีการกำหนดระยะเวลาในการจัดทำและประสานแผนที่กระชั้นชิดไม่เพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติจริง

2.3 ด้านขั้นตอนในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ มีหลายขั้นตอน มีความซับซ้อน ขาดการบูรณาการจัดทำและประสานแผนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การประสานแผนงาน/โครงการระหว่างกัน ล่าช้าเกินไป ขาดการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะรัฐวิสาหกิจและภาคประชาสังคม ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นตอนการทำประชาคมเพื่อรวบรวมปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่

2.4 ด้านข้อมูลในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ ขาดการประสานข้อมูลร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ใช้ในการจัดทำแผนต้องประสานข้อมูลกับหลายหน่วยงาน จึงทำให้การรวบรวมข้อมูลเป็นไปได้ยาก ข้อมูลที่ได้รับบางส่วนไม่เป็นปัจจุบัน และได้รับข้อมูลไม่ครบถ้วน

3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของ อำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา มีดังนี้

3.1 ด้านบุคลากร ควรจัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจบุคลากรผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีการสร้างวิทยากรกระบวนการ คือ ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงชี้แนะให้ความรู้และสร้างความเข้าใจให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง เพิ่มอัตรากำลังบุคลากร และแต่งตั้งบุคลากรที่ทำหน้าที่จัดทำและประสานแผนเพิ่มเติมให้ครอบคลุมหน่วยงาน และภาคส่วนที่ควรเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง

3.2 ด้านการประสานข้อมูล ควรมีการจัดประชุมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ ตั้งแต่แผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนพัฒนาอำเภอ ร่วมพูดคุยและประสานข้อมูลกัน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำและประสานแผนต้องมีการปรับปรุงข้อมูลต่าง ๆ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ และควรทำหนังสือแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ทราบขั้นตอน และระยะเวลาในการจัดทำและประสานแผนก่อนถึงกำหนด

3.3 ด้านขั้นตอนการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ ควรส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนการจัดทำและประสานแผน และส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนปัญหาและความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

สรุป และอภิปรายผล

1. สภาพการดำเนินงานในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา เมื่อเปรียบเทียบกับระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล พ.ศ. 2562 พบว่า สภาพการดำเนินงานในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา ไม่เป็นไปตามที่ระเบียบฯ กำหนด ดังนี้ 1) ด้านข้อมูล ไม่อาจประสานรวบรวมข้อมูลจากแผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนพัฒนาตำบลได้ เนื่องจากคณะกรรมการหมู่บ้าน ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านไม่ได้จัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านครบทุกหมู่บ้านส่งผลให้ข้อมูลที่น่าสนใจในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และแผนพัฒนาอำเภอ ไม่ครบถ้วนและไม่เป็นไปที่ระเบียบฯ กำหนด คือ ให้ ก.บ.อ. ประสานและรวบรวมข้อมูลจากปัญหาและความต้องการของประชาชน (Bottom-up) จากแผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนชุมชน แผนชุมชนระดับตำบล แผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนพัฒนาของส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นที่ดำเนินการในพื้นที่อำเภอเพื่อจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ 2) ด้านระยะเวลาในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ ไม่เป็นไปตามที่ระเบียบฯ กำหนด ซึ่งกำหนดให้มีการประชุมและจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน ภายในเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ ของทุกปี แต่สภาพการดำเนินการของอำเภอภูพานยาว พบว่า มีการจัดทำประชุมและจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านล่าช้าเกินระยะเวลาที่ระเบียบฯ กำหนด จึงส่งผลการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และแผนพัฒนาอำเภอเกิดความล่าช้าและมีระยะเวลาในการจัดทำและประสานแผนที่กระชั้นชิด

2. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา ประกอบด้วย 2.1 ด้านบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการจัดทำและประสานแผน และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีอัตรากำลังบุคลากรที่ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และการแต่งตั้งบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการจัดทำและประสานแผนไม่ครอบคลุมหน่วยงานหรือภาคส่วนที่ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำและประสานแผน 2.2 ด้านระเบียบ กฎหมาย และข้อจำกัดระยะเวลา ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่มีการกำหนดขั้นตอนที่ซับซ้อน ยุ่งยากในทางปฏิบัติและมีการกำหนดระยะเวลาในการจัดทำและประสานแผนที่กระชั้นชิดไม่เพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติจริง 2.3 ด้านขั้นตอนในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ มีหลายขั้นตอน มีความซับซ้อน ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน และขาดการบูรณาการจัดทำและประสานแผนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ 2.4 ด้านข้อมูลในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ ขาดการประสานข้อมูลร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีข้อมูลจำกัดไม่ครบถ้วน และข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนายนาค คำภีร์ [5] ศึกษาเรื่อง กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการจัดทำแผน ได้แก่ 1) ระยะเวลาจัดทำแผนกระชั้นชิด 2) ข้อมูลขาดความทันสมัย 3) ขาดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และ 4) มีจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ สอดคล้องกับงานวิจัยของธีร

น้อย โจนลายดา [6] ศึกษาเรื่อง กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลภูเกฏ อำเภอด่านช้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กล่าวว่าปัญหาและอุปสรรคในขั้นตอนการจัดทำแผน ได้แก่ 1) ระเบียบที่มีหลายขั้นตอนซึ่งเป็นอุปสรรคในทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้อง และ 2) ประชาชนไม่ให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐดา สุรินทร์ [7] ศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดมุกดาหาร : กรณีศึกษา กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร พบว่า ปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ 1) ด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานทั่วไป 2) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่จังหวัดมุกดาหาร และ 3) ด้านการพัฒนาบุคลากร สอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์สวรรค์ เสี่ยงเจริญ [8] ศึกษาเรื่อง แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านช่อง อำเภอนมสาร จันทบุรี พบว่า ปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ 1) การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ไม่ให้ความร่วมมือขาดการมีส่วนร่วม 2) การรวบรวมข้อมูลปัญหาความต้องการของชุมชนไม่ครอบคลุมทุกด้าน และ 3) บุคลากรของเทศบาลตำบลบ้านช่องที่มีหน้าที่จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นไม่เพียงพอ สอดคล้องกับงานวิจัยของจักรพันธ์ ลิ้มมิ่งกู [9] ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนากระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลเจดีย์แม่ครัว อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัญหาในการวางแผน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ความเข้าใจในกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นของเจ้าหน้าที่และประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ 2) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน สอดคล้องกับงานวิจัยของอมรรัตน์ อมรนาถ [10] ศึกษาเรื่อง การศึกษากระบวนการวางแผนปฏิบัติราชการประจำปีของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มศรีอยุธยา พบว่า ปัญหาของกระบวนการวางแผน คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่เข้าใจและไม่ให้ความสำคัญในกระบวนการวางแผนปฏิบัติราชการประจำปีการมีส่วนร่วมจากประชาคมในการร่วมแสดงความคิดเห็นและจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปียังมีน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของอุดมศักดิ์ เรืองรอง [11] ศึกษาเรื่อง กระบวนการประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดน่าน พบว่า ปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ 1) กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับมีจำนวนมาก และ 2) ปัญหากระบวนการประชาคมอำเภอ เพื่อรวบรวมปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ระดับจังหวัด สอดคล้องกับงานวิจัยของดาวฤกษ์ บุญมีมา [12] การเพิ่มประสิทธิภาพการประสานแผนพัฒนาในระดับพื้นที่ กรณีศึกษา: อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม พบว่า ปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ 1) ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรในการขับเคลื่อนการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านและแผนพัฒนาตำบล 2) ปัญหาและอุปสรรคในการประสานแผนพัฒนาในระดับอำเภอ คือ การรวบรวมแผนพัฒนาท้องถิ่นและแผนพัฒนาตำบลได้ไม่ครบถ้วน ทำให้กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอมีความล่าช้าหรือแผนมีความไม่ครอบคลุม สอดคล้องกับงานวิจัยของละมัย โพธิ์สูง และเศกสรรค์ ยงวณิชย์ [13] ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการประสานงานของคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอจังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจนโยบายการปฏิบัติในการประสานแผนฯ และปัญหาด้านการติดต่อสื่อสาร และสอดคล้องกับงานวิจัยของนันทพงษ์ บุญพงษ์ [14] ศึกษาเรื่อง การยกระดับขีดความสามารถในการจัดทำแผนและการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก พบว่า ปัญหาในการจัดทำแผนและการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นมีหลายประการ ได้แก่ 1) ปัญหาในด้านระเบียบ กฎหมาย 2) ปัญหาระหว่างผู้ปฏิบัติเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจและความต่อเนื่องของนโยบาย 3) การสื่อสารที่ขาดประสิทธิภาพ และ 4) ขาดการเอาใจใส่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

3. แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพาน จังหวัดพะเยา มีดังนี้

3.1 ด้านบุคลากร ควรจัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจบุคลากรผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีการสร้างวิทยากรกระบวนการ คือ ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงชี้แนะให้ความรู้และสร้างความเข้าใจให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเพิ่มอัตรากำลังบุคลากร และแต่งตั้งบุคลากรที่ทำหน้าที่จัดทำและประสานแผนเพิ่มเติมให้ครอบคลุมหน่วยงานและภาคส่วนที่ควรเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของนัยนา คำภักดี [5] ศึกษาเรื่อง กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขอนแก่น ได้เสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขอนแก่น คือ ควรมีการกำหนดโครงสร้างกรอบอัตรากำลังของบุคลากรให้เพียงพอ สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐดา สุนันท์ [7] ศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดมุกดาหาร : กรณีศึกษา กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดมุกดาหารให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดมุกดาหารของกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร คือ ควรให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดมุกดาหารแก่ผู้ปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับงานวิจัย ของละมัย โพธิ์สูง และ เสกสรรค์ ยงวิชัย [13] ศึกษาเรื่อง แนวทางการประสานงานของคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ จังหวัดขอนแก่น ได้เสนอแนะแนวทางในการประสานงานของคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ คือ ควรปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอให้ครอบคลุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับอำเภอ

3.2 ด้านการประสานข้อมูล ควรมีการจัดประชุมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ ตั้งแต่แผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาท้องถิ่นและแผนพัฒนาอำเภอ ร่วมพูดคุยและประสานข้อมูลกัน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำและประสานแผนต้องมีการปรับปรุงข้อมูลต่าง ๆ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ และควรทำหนังสือแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ทราบขั้นตอน และระยะเวลาในการจัดทำและประสานแผนก่อนถึงกำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของอุดมศักดิ์ เรืองรอง [11] ศึกษาเรื่อง กระบวนการประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดน่าน ให้ข้อเสนอแนะว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดน่านและหน่วยงานราชการในจังหวัดน่านต้องมีการปรับปรุงข้อมูลข่าวสาร ระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับและขอบเขตของการจัดทำและประสานแผนการปฏิบัติงาน แผนพัฒนาที่จะใช้ในการประสานแผนของหน่วยงานและทุกระดับให้ถูกต้อง ตรงกัน และเป็นปัจจุบัน

3.3 ด้านขั้นตอนการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ ควรส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนการจัดทำและประสานแผน และส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนปัญหาและความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐดา สุนันท์ [7] ศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดมุกดาหาร : กรณีศึกษา กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร ให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดมุกดาหารของกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร คือ ควรบูรณาการการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง, สอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์สวรรค์ เสี่ยงเจริญ [8] ศึกษาเรื่อง แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านช่อง อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาคือ ควรเน้นย้ำสร้างความรู้ ความเข้าใจให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของจักรพันธ์ ลิ้มมังกร [9] ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนากระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลเจดีย์แม่ครัว อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่เสนอแนะแนวทางการพัฒนา คือ 1) ควรให้ความรู้ ความเข้าใจ (Education) ในกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นแก่ประชาชน 2) ควรให้ประชาชน (People) ทุกช่วงวัยและทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วม (Participation) อย่างแท้จริง และ 3) ควร

เพิ่มขีดความสามารถในการสื่อสารของหน่วยงาน (Communication) กับประชาชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของดาวฤกษ์ บุญมีมา [12] ศึกษาเรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการประสานแผนพัฒนาในระดับพื้นที่กรณีศึกษา: อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม พบว่า ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองนครพนม ประสบกับปัญหาและอุปสรรคในการประสานแผนพัฒนาในระดับอำเภอ คือ การรวบรวมแผนพัฒนาท้องถิ่นและแผนพัฒนาตำบลได้ไม่ครบถ้วนทำให้กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอมีความล่าช้าหรือแผนมีความไม่ครอบคลุม ดังนั้นจึงเสนอแนะให้ที่ทำการปกครองอำเภอต้องเข้าไปมีบทบาทตั้งแต่กระบวนการจัดเวทีประชาคมในการกำหนดวัน เวลา และสถานที่นัดหมายในการประชาคมร่วมกันระหว่างสำนักงานพัฒนาชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.4 ด้านระเบียบ กฎหมาย และข้อจำกัดระยะเวลาในการจัดทำและประสานแผน ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพด้านระเบียบ กฎหมาย และข้อจำกัดระยะเวลาในการจัดทำและประสานแผนจากงานวิจัยของอุดมศักดิ์ เรืองรอง [11] ศึกษาเรื่อง กระบวนการประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดน่าน ให้ข้อเสนอแนะ คือ 1. หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือต้องการขอรับการสนับสนุนประมาณในการดำเนินโครงการ แผนงานและกิจกรรมต้องปรับปรุงการจัดทำแผนและงบประมาณประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนราชการภูมิภาคและส่วนกลางให้สอดคล้องกัน และ 2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดน่าน และหน่วยงานราชการในจังหวัดน่านจะต้องมีการปรับปรุงข้อมูลข่าวสาร ระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับและขอบเขตของการจัดทำแผนและประสานแผนการปฏิบัติงาน แผนพัฒนาที่จะใช้ในการประสานแผนของหน่วยงานและทุกระดับให้ถูกต้อง และทันสมัยตลอดเวลา สอดคล้องกับงานวิจัยของนันทพงษ์ บุญพงษ์ [14] ศึกษาเรื่อง การยกระดับขีดความสามารถในการจัดทำแผนและการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก ให้ข้อเสนอแนะ คือ ควรปรับปรุงการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ อบจ.นครนายก ให้สอดคล้องกับปฏิทินการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงานส่วนกลางส่วนภูมิภาค, สอดคล้องกับงานวิจัยของธีรณัย โจนลายดา [6] ศึกษาเรื่อง กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลภูอิ อำเภอฝักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ให้ข้อเสนอแนะ คือ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพ รวดเร็ว และทันต่อสถานการณ์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของอมรรัตน์ อมรนาถ [10] ศึกษาเรื่อง การศึกษากระบวนการวางแผนปฏิบัตินโยบายประจำปีของมหาวิทยาลัย ราชภัฏกลุ่มศรีอยุธยา ให้ข้อเสนอแนะ คือ การเตรียมการวางแผนปฏิบัตินโยบายประจำปีให้ครอบคลุม ชัดเจน ทันต่อกรอบเวลา โดยวางแผนการทำงานให้เร็วขึ้น และมีการติดตามตรวจสอบการดำเนินการในการจัดทำแผนและนำแผนไปปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ คณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ คณะกรรมการบริหารงานตำบลแบบบูรณาการ และคณะกรรมการหมู่บ้าน ควรให้ความสำคัญในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ ตั้งแต่ขั้นตอนการประชาคมเพื่อให้ได้ข้อมูลปัญหาและความต้องการของประชาชน โดยมีที่ทำการปกครองเป็นหน่วยงานหลักในการประสานงานร่วมกับคณะกรรมการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน กำหนดวันจัดประชาคม รวมถึงประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจแก่ประชาชน ส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำและประสานแผน เพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

2. ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำและประสานแผน ควรมีการพูดคุยสร้างความเข้าใจในขั้นตอนการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ ตั้งแต่การรวบรวมข้อมูลปัญหาความต้องการของประชาชน แผนงาน/โครงการต่าง ๆ เพื่อให้แผนเกิดความเชื่อมโยงในลักษณะแผนเดียว (One Plan)

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภออื่น ๆ เพื่อนำข้อค้นพบมาเปรียบเทียบกับหาความสอดคล้องหรือความแตกต่างของสภาพปัญหาในแต่ละพื้นที่
2. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษามากำหนดแนวทางในการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอกุฉินารายณ์ ให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชน

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาอิสระเรื่อง การพัฒนาประสิทธิภาพการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดพะเยา ขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านในการตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือการวิจัยและผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการจังหวัด สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. (2562). *คู่มือการจัดทำ และประสานแผนพัฒนาในระดับพื้นที่ หมู่บ้าน/ชุมชน ตำบลและอำเภอ*.
https://www.dla.go.th/upload/ebook/column/2019/5/2269_6094.pdf
- [2] จรัส อติวิทยากรณ์. (2553). *ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ*. ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยทักษิณ.
- [3] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). *แนวคิดและแนวทางการจัดทำ One Plan เด็กและเยาวชน*.
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.).
- [4] ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล พ.ศ. 2562. (2562, 11 มิถุนายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 136 ตอนที่ 149. หน้า 5-8.
- [5] นัยนา คำภักดี. (2560). *กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขอนแก่น* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- [6] อธิษฐ์ โจนลายดา. (2565). *กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลกุฎี อำเภอดงหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา* (การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- [7] ณัฐดา สุนันท์. (2563). *ปัญหาและอุปสรรคของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดมุกดาหาร : กรณีศึกษากลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร* (การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- [8] พิมพ์สวรรค์ เสียงเจริญ. (2563). *แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านช่อง อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา* (การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- [9] จักรพันธ์ ลิ่มมังกร. (2561). แนวทางการพัฒนากระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลเจดีย์แม่ครัว อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- [10] อมรรัตน์ อมรนาถ. (2559). กระบวนการวางแผนปฏิบัติราชการประจำปีของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มศรีอยุธยา (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- [11] อุดมศักดิ์ เรืองรอง. (2552). กระบวนการประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดน่าน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [12] ดาวฤกษ์ บุญมีมา. (2563). การเพิ่มประสิทธิภาพการประสานแผนพัฒนาในระดับพื้นที่ กรณีศึกษา: อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม (การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- [13] ละมัย โพธิ์สูง และ เสกสรรค์ ยงวนิชย์. (2554). แนวทางการประสานงานของคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ จังหวัดขอนแก่น. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 6(2), 8-13.
- [14] นันทพงษ์ บุญพงษ์. (2563). การยกระดับขีดความสามารถในการจัดทำแผนและการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วน จังหวัดนครนายก (การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.